

ня Арістотеля. Виходячи з християнської тези про створення людини Богом, професори Академії одноставно заперечили, що Бог створив людину лише для тонких, вивищених, абстрактних роздумів, і довели, що існує світ речей, котрі через відчуття стають матеріалом людської думки, і що в цьому світі панує розум - представник Бога в людині.

Автори філософських курсів вважали, що людину слід вивчати повністю, у сукупності тіла й душі, оскільки повноцінна людина існує лише в єдності й рівновазі духовного і тілесного. Їх різноманітність так само реальна, як і єдність.

Кагамлик С.Р.

(Київ, Державний історичний архів України)

ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕЧЕРСЬКИХ ЧЕНЦІВ - ВИХОВАНЦІВ КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Внесок вихованців Києво-Могилянської академії в розвиток освіти є незаперечним на сьогоднішній день фактом. Київські вчені з академічною освітою склали основний контингент учительських кадрів для нововідкритих шкіл і семінарій в Україні і Росії.

По закінченні навчання ряд вихованців Академії приймали чернечий постриг в одному з київських монастирів. Прийняття духовного сану на той час було найкращим способом досягнення кар'єри в духовній, політичній чи освітній сфері діяльності. Найбільшою популярністю у київських академістів користувалася Києво-Печерська лавра. Саме тут вихованці Академії могли виконувати ті обов'язки, які найкраще відповідали їх освітньому та культурному рівню: проповідництво, переклад та правлення книг тощо. Цьому також сприяла наявність найбільшої в Україні печерської друкарні, яка завжди мала потребу в освічених людях, особливо на початку XVIII ст. (у зв'язку з новою регламентацією Синодом печерського друку).

У становленні Києво-Могилянської академії значну роль відігравали викладачі, її вихованці, що прийняли чернецтво в Києво-Печерській лаврі. Це Сильвестер Кулябка, згодом префект і ректор, Антоній Кувечинський, Тимофій Александрович, Данило Яхимович та інші, причому вони часто поєднували викладання зі своїми обов'язками в Лаврі.

Лаврським ченцям з вихованців Академії належить значна роль у поширенні освіти в Україні, а саме в становленні і налагодженні

успішної діяльності філій Академії - колегій в Харкові, Чернігові і Переяславі. Зокрема, Чернігівська колегія була заснована в 1700 р. вихованцем Академії і постриженцем Печерського монастиря Іваном Максимовичем, на той час вже Чернігівським архієпископом. В Харківській колегії працювали вчені, лаврські ченці: Платон Малиновський, Арсеній Піотницький, Костянтин Бродський.

Вихованці Академії, які пройшли моральне і чеснотне загартування в Печерській лаврі, найкраще відповідали вимогам Синоду, який розшукував учителів для викладання і проповідництва в навчальних закладах Росії, передусім в Московській слов'яно-греко-латинській академії. Численні укази Синоду диктували Лаврі вислати того чи іншого здібного ієромонаха для викладання в Олександрівську і Троїце-Сергіївську, Смоленську, Тверську та інші школи. Лаврські ченці-академісти не тільки поповнювали штати нововідкритих шкіл-семінарій, але й виступали в ролі їх засновників і реформаторів. Так, печерський ієромонах Іустин Ілляшевич відкрив латинську школу в Суздалі. У 1747 р. Костромський єпископ Сильвестер Кулябка заснував школу в Костромі, а його наступник, Дамаскін Аскаронський, реформував її в семінарію.

Потрібно також додати, що академічні вихованці, котрі прийняли чернецтво, запрошувались до закордонних місій Російської держави (як посольські священники, законоучителі, перекладачі) і сприяли розвитку освіти в країнах південнослов'янського світу.

Таким чином, вихованці Києво-Могилянської академії, перебуваючи в складі братії Києво-Печерської лаври, вписали яскраву сторінку в історію діяльності обох найбільших культурних осередків Києва XVII-XVIII ст.